

JĀNIS NIEDRE

J. Niedre lasīja lekciju kursu par padomju literatūru Rīgas Tautas augstskolā. 1933. gadā viņš nodibināja sakarus ar Latvijas Komunistisko partiju. 1934. gadā J. Niedre strādāja pagrīdes tipogrāfijā. Par revolucionāro darbību viņu arestēja un piesprieda trīs gadus ieslodzījuma Rīgas Centrālcietumā. Smago pārbaudījumu gadi fedragāja viņa veselību, bet nesalauza pārliecību par revolucionāro ideju pareizību.

Pēc padomju varas atjaunošanas Latvijā J. Niedre ienēma vadošus amatus izdevniecību un poligrāfijas sfērā, bija žurnāla «Sovetskaja Latvija» redaktors. J. Niedre aktīvi piedalījās padomju varas nostiprināšanā, Latvijas Padomju rakstnieku savienības izveidošanā. Kara laikā viņš dzīvoja Maskavā un veica Latvijas Padomju rakstnieku savienības valdes sekretāra, Padomju Informācijas biroja darbinieka, Latvijas PSR Augstākās Padomes Prezidija locekļa un Prezidija sekretāra vietas izpildītāja pienākumus. Pēc Lielā Tēvijas kara J. Niedre atkal vadīja izdevniecību darbību, strādāja pedagogisko un zinātnisko darbu.

J. Niedres pirmais prozas darbs publicēts 1927. gadā laikrakstā «Sociāldemokrāts». Romāni «Vikingi» (1931) un «Uz Daugavas viesulis» (1932) stāsta par latviešu tautas senatni. Par darba tautas beztiesību un darbaļaužu atbrīvošanās cīņu stāsta grāmatas «Keceris Latgalē» (1932) un «Piecu korpusu kamerās» (1941). Triļoģija «Puškānu sala» (1961) ir latviešu padomju prozā plašākais vēstījums par dzīvi Latgalē buržuāziskās varas apstākļos, par lauku jaunatnes šķiriskās apziņas atmodu.

Liels ir J. Niedres ieguldījums literatūrzinātnē, kritikā un folkloras pēt-

niecībā. Viņš ir divu «Latviešu literatūras» grāmatu, kā arī daudzu periodiskā publicētu rakstu autors. Rakstnieks sastādījis latviešu literatūras klasiķu kopotos rakstus. Septiņdesmitajos gados lasītāji un kritiķi ar interesi uzņēma J. Niedres romānu «Tāl ritā mazā gaismiņā» un citus darbus.

Nenogurstošais cīnītājs par sabiedrības pilnveidošanos, literārās dzīves organizētājs un jauno rakstnieku audzinātājs J. Niedre līdz mūža beigām piedalījās Rakstnieku savienības sabiedriskajā dzīvē, darbojoties valdē un jauno biedru uzņemšanas komisijā.

Par nopelniem Dzimtenes labā J. Niedre apbalvots ar Oktobra Revolūcijas ordeni, Darba Sarkanā Karoga ordeni un ordeni «Goda Zīme», medaļām un Latvijas PSR Augstākās Padomes Prezidija goda rakstiem.

Talantīgo vārda mākslas meistarū, sabiedrisko darbinieku, nelokāmo komunistu Jāni Niedri, kas vienmēr dzīvoja līdzī laika garam, gāja kopsolī ar savu tautu, mūžam gaišā piemiņā patūrēsim savās sirdīs.

B. Pugo, E. Auškaps, A. Brijs, A. Gorbunovs, V. Grišins, A. Klaučens, K. Nukša, J. Oherins, R. Praude, J. Rubenis, V. Soboļevs, J. Vagris, A. Zitmanis, G. Loskutovs, I. Priedītis, S. Zukulis, A. V. Artmane, G. Asaris, J. Barkāns, L. Bartkevičs, M. Caklais, P. Dambis, R. Ezera, A. Goris, A. Grigulis, J. Peters, I. Reimane, M. Rukmane, I. Seleckis, Z. Skujiņš, Dž. Skulme, M. Tralmaks, A. Vējāns, I. Ziedonis.

* * *

Atvadišanās no nelaika notiks 16. decembrī no pulksten 12.00 līdz 13.00 Latvijas PSR Revolūcijas muzeja zālē. Apbedīšana — pulksten 14.00 Raiņa kapos.

8. decembrī 79. mūža gadā pēkšņi miris PSKP biedrs kopš 1934. gada, Latvijas PSR Nopelniem bagātais kultūras darbinieks, republikas Valsts prēmijas laureāts, filoloģijas zinātņu kandidāts, pazīstamais latviešu prozas meistars un literatūras kritiķis Jānis Niedre.

J. Niedre dzimis 1909. gadā Jēkabpils rajonā strādnieka ģimenē. No agras bērnības viņš izgājis sūru dzīves skolu. Pēc vidusskolas beigšanas J. Niedre strādāja būvniecībā un fabrikā, mācījās Latvijas universitātē un Rīgas Komercinstitūtā.